

Olympíski býurinn sambært uppskotinum hjá Henning Larsens Tegnestue: Fimm háhús í sneiðandi rundum skapum reisa seg upp úr lívliga olympíska býnum. Hinumegin East River sæst Manhattan við Empire State Building í vinstri síðu.

Mynd: Henning Larsens Tegnestue

Føroysk pennastrok tekna olympískan bý

New York fær ein innan 2012 ein nýggjan býling, har ítróttarfólk úr øllum heiminum skulu búleikast undir olympísku leikunum - um New York væl at merkja fær heiðurin at gerast olympískur vertur hetta árið. Altjóða arkitektakapping er útskrívað og fyrstu útveljingarnar eru farnar fram. Nú stendur kappingin bara millum fimm uppskot. Eitt teirra stendur føroyski arkitekturin Ósbjörn Jacobsen aftanfyrri.

Rúnar Reistrup

Ikki fyrr 6. juli komandi ár verður avgjørt, hvar olympísku leikurnir í 2012 skulu haldast. Men umsóknarabýrnir eru longu nú í harðari kapping um at tekkjast olympísku nevdini. Ein av favorittunum er New York City, sum við heilum hjarta satsar uppá at hýsa stórsígnu leikunum.

New York bjóðar seg fram sum ein býur, har olympíski andin livir hvønn dag. Býurin hevur frá byrjan verið eitt fjølmentað samfelag, og kappingarlyndið gjøgnumsurgar hann. Frank Sinatra sang um býin "If you can make it there, you are gonna make it anywhere", og reglan lýsir væl ta støðu, sum New York

hevur fingið í hugaheiminum hjá fólkum kring allan heim.

Broncks og Jacobsen

Okkara egni Jónas Broncks sigst hava verið tann fyrsti at seta búgv við munnan av Hudson River, har sum býarparturin Bronx nú liggur, navngivin eftir Broncks sjálvum.

Síðan tá er rættiliga avmarkað hvat nógvr føroyingar hava gjørt um seg í hesum amerikanska metropolinum, men tann støðan kann skjótt fara at broytast.

Í sambandi við umsóknina um at gerast vertur fyri olympísku leikunum er ætlanin at byggja ein olympískan bý til tey umleið sekstan túsund ítróttarfólkini. Ein arkitektakapping er útskrívað, og

millum teir fimm finalistarnar er eitt uppskot, sum føroyski arkitekturin Ósbjörn Jacobsen eigur sín stóra lut í. Hann hevur saman við tveimum øðrum teknað uppskotið hjá danska arkitektavirkinum Henning Larsens Tegnestue, sum óvæntað varð valt út millum 130 teknistovur úr øllum heiminum. Nú biðar føroyski arkitekturin saman við restini av heimsins arkitektum spentur eftir úrslitinum, sum verður kunngjørt 27. maí. Vinnur danska teknistovan kappingina, sleppur føroyski arkitekturin at seta sín dām á ein heilt nýggjan býarpart í New York.

Hava longu sigrað

Arkitektakappingin um olymp-

íska býin í New York byrjaði við einari opnari innbjóðing til teknistovur um allan heim at senda tilfar inn. 130 bjóðaðu seg fram. Av teimum vórðu tjúgu teknistovur valdar út, og seinni varð hetta talið minkað niður í fimm, har ein teirra var danska Henning Larsens Tegnestue. Tær fimm útvaldu teknistovurnar hava síðan fyrst í januar arbeitt við at tekna olympíska býin, og síðst í apríl mánaði vórðu tey fimm uppskotini sýnd fram á Grand Central jarnbreytarstöðini í New York.

Fyri Henning Larsens Tegnestue er bara tað at vera millum tær fimm útvaldu teknistovurnar ein stórir sigur í sjálvum sær. Í hesum høpi er tann í Danmark vælkendta teknistovan at meta

sum lítill og ókend, og tí var tað ein lítill sensatióin, at hon kom so langt í kappingini. Útveljingin hevur eisini longu givið donsku teknistovuni nógva umtalu, bæði í heimlandinum og uttanlands.

Hinar fyra teknistovurnar, ið luttaka í kappingini, eru MVRDV úr Hollandi, Zaha-Hadid Architects úr London, Morphosis úr San Francisco og Smith-Miller + Hawkinson Architects úr New York.

Uttan mun til um New York fær heiðurin at gerast vertur fyri olympísku leikunum í 2012 ella ikki, so er ætlanin at byggja vinnandi uppskotið. Byggipláss-ið er ikki hvat sum helst. Tað liggur væl í býarpartinum Queens við East River, beint yvirav ST-bygninginum á Man-

hattan hinumegin ána. Mett verður, at júst hetta ókið kann gerast ein av prominentastu adressunum í New York.

Føroyski arkitekturin, sum í nærum tríggar hektiskar mánaðir hevur sitið við tekniborðið og roynt at sett sín dām á New York, letst ikki nógvr um spennandi útlitini. Til hann veit, um uppskotið vinnur ella ei, vil hann ikki gera nógvr burtúrur potentiellu stórhendingsini. Men eina samrøðu um sjálva verkætlanina fekst Ósbjörn Jacobsen kortini til.

Nú New York skal roynd at tekkjast olympísku nevdini, leggur býurin rættiliga stóran dent á júst tann olympíska býin. Hvussu ber tað til?

– Sjálvur olympíski býurin er bara ein av fleiri verkætlanum, sum eru settar í verk í sambandi við umsóknina um at gerast OL-vertur. Aðrar arkitektakappingar hava eisini verið í sambandi við leikurnar, eitt nú um høvuðsstadion. Men tað er rætt, at tann olympíski býurin er nógvr frammi. Tað kemst millum annað av, at man ætlar at býurin skal vera ein miðdeil fyri leikunum. Øll ítróttarøkini, har kappingarnar fara fram, liggja eftir tveimum beinum fersðluásam, einari sjóvegis ás og einari jarnbreyt. Olympíski býurin liggur so á sjálvum plássinum, har hesar báðar ásrnar krossast. Av tí sama verður býurin nevndur "The Olympic X". Býurin skal soleiðis vera eitt knútapunkt, og tað er hóast alt eisini í olympíska býnum, at luttakararnir fara at vera meginpartin av leikunum.

Henning Larsens Tegnestue er ikki heilt óvæn við stórar prestisjufullar verkætlanir. Eitt nú byggja tit í lotuni operahúsið í Keyptmannahavn. Men hvussu stór er henda verkætlan í mun til aðrar, sum teknistovan hevur staðið fyri?

– Um vit verða so hepnir at vinna hesa kappingina, so er talan uttan iva um mest prestisjufullu verkætlanina, sum teknistovan nakrantíð hevur fingið. Vit hava fyrr havt verkætlanir, sum í kvadrattmetratali

eru nógvr stórr, men henda verkætlanin er nógvr meira prestisjufull. Olympísku leikurnir hava altíð verið eitt slag av sýnisglugga fyri arkitekturi. Teir seta gongd á stórt byggivirksemi, sum ofta avspeglar ta tíðina, sum bygt verður, og tí gerast olympísku leikurnir ofta eitt slag av byggilistarligari heimsfram-sýning.

Hvar byrjar man arbeidið, tá ein heilur býarpartur skal leggjast til rættis heilt frá grundini?

– Í hesum førinum byrjaðu vit við at hyggja nógvr eftir New York. Vit hugdu serliga eftir, hvussu man fyrr hevur bygt, og hvat av hesum riggar og ikki riggar. Sum hetta ókið í Queens, sær út nú, riggar tað illa. Har eru mest bygningar í tveimum ella trimum hæddum og innimillum hesar eru so einstök háhús við 40-50 hæddum. Fimm tær niðastu hæddirnar á háhúsunum eru gjarna parkeringskjallari, so tað upplivisi, sum fólk á gotuni fáa, er bara høgur fasadur av parkeraðum bílum. Tað sigur seg sjálv, at spennandi býarrúm spyrjast ikki burtúrur slíkum.

Hvat hava tit gjørt øðrvísi?

– Av tí at krøvini vóru, at 16.000 fólk skuldu inn á eitt rættiliga avmarkað óki var neyðugt, at vit fóru upp í hæddina onkrastaðni. Vit valdu tí at gera fimm háhús. Men fyri okkum var tað ongantíð ætlanin at háhúsinu skuldu vera í miðdeplinum. Skuldu vit fáa tað besta burtúrur okkara bakgrund sum einasta norðurlenska teknistova í kappingini, máttu vit brúka tær byggilistarligu dygdir, sum vit hava ment í hesum partinum av heiminum. Hesar eru millum annað at byggja fólksliga og hugsa um gerandisdagin hjá teimum menniskjum, sum skulu búgva í íbúðunum. Tí royndu vit allatiðina at koma niður á goturnar og leggja dent á lívið í teimum. Tað haldi eg at vit megnaðu at halda fast í, og í mun til hinar verkætlanirnar í kappingini hava vit kanska tann mest fólksliga býin, meðan aðrar teknistovur hava gjørt meira burtur úr hvussu býurin sær út uttanifrá.

Men ein olympískur býur skal væl eisini siggja út av nokrum uttanifrá og hava nakrar ikoniskar dygdir, samstundis sum hann skal vera góður at búgva í. Hvussu hava tit sameint hesi bæði endamálini?

– Tað kann gott gerast eitt sindur av einum dilemma at sameina hesi bæði endamálini. Og tað ger tað ikki lættari, at býurin fyrst skal brúkast sum olympískur býur, og íbúðirnar seinni skulu seljast vanligum fólki. Eg haldi sjálvur, at okkara høvuðsuppgáva sum arkitektur er at gera ein framtíðar býarpart í New York, sum fólk fara at búgva væl í. Tað vil siga, at har bæði skulu vera góðar íbúðir og gott býarparturin er ein mola-býur, har bygt verður út á mol-um, sum standa út úr strondini, og fimti parturin er miðbýur við jarnbreytarstöð, ferjuterminálur, handlismiðstöð og felagsokjum.

Allur býurin byggir á vistfrøðilig atlit. Beint uttanfyri strondina eru fimm vindmyllur ætlaðar at veita ravmagn til tey fimm háhúsinu, og sjálvu uppi í hesum háhúsum eru grønir havar, har fólk kunnu dyrka sitt egna grønmoti.

Hvussu merktist tað í tínum dagliga arbeiði at tú sat og arbeiddi við potentielt mest prestisjufullu verkætlanini hjá traditiónsríku Henning Larsens Tegnestue?

– Sjálvandi eru øll klár yvir, at hetta kann menna seg til nakað stórt, og at man liggur í kapping við nakrar av fremstu teknistovunum í heiminum. Men tað fyrigongur nógvr allatiðina inni á teknistovuni, og man er so vanur við at vera við í kappingum, ið sjálvandi ikki allar verða vunnar. Av tí sama taka fólk sær ikki so ógíliga nógvr av tí, fyrr enn man vónandi hevur vunnið. Á tann hátt hevur henda verkætlanin ikki verið so nógvr øðrvísi enn aðrar, tó at man kanska spennir seg eitt sindur meira út enn vanligt. Hetta er hóast alt ein sjáldsamur møguleiki at sleppa at tekna ein olympískan bý.

Hvussu hevur áhugin verið fyri verkætlanini í restini av teknistovuni?

Hvør av teimum fimm býarportunum hevur sitt egna ser-

FAKTA

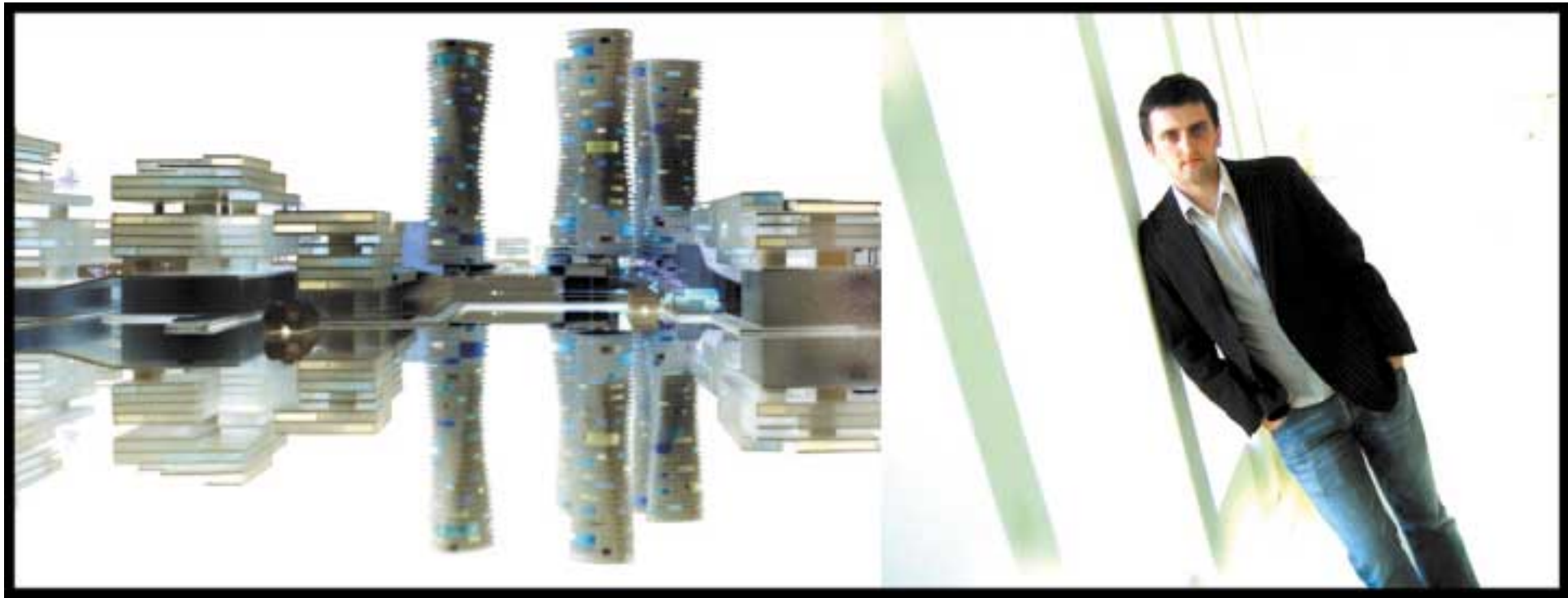
Til ber at siggja uppskotini hjá øllum teimum fimm teknistovunum, ið kappast um at tekna olympískan býin í New York, á heimasíðuni www.nyc2012.com

eyðkenni. Ein býarpartur er soleiðis ætlaður sum kanalbýur, har høvuðseyðkenni er vatn. Ein annar býarpartur er ætlaður sum skógarbýur - eitt heygjalendi við skógi og høgum bygningum. Triði býarparturin verður kallaður fyri Olympic Valley og er ætlaður sum felags óki, har fólk kunnu savnast til stór tiltøk. Fjórði býarparturin er ein mola-býur, har bygt verður út á mol-um, sum standa út úr strondini, og fimti parturin er miðbýur við jarnbreytarstöð, ferjuterminálur, handlismiðstöð og felagsokjum.

– Eg hugsi ikki so nógvr um tað nú, men velji at biða og siggja hvat tað kann bliva til. Verður tað so væl, at vit vinna, fara vit til New York at seta eina teknistovu á stovn har yvir. Tað kundi verið stuttligt at verið við til. Og vinna vit, kann man hugsa sær at tað verður ein ávis eksponering av okkum, sum hava arbeitt við tí. So tað er greitt at vinna vit, og verkætlanin verður førd út í lívið, fer tað at hava nógvr at týða fyri meg og minar arbeidsmøguleikar. Men eg havi verið við í fleiri øðrum stórum kappingum fyrr og veit av roynd-um, at um man ikki vinnur, so hendir lítið og einki annað enn at man fer víðari til næstu verkætlan nakrar royndir rikari. Tí tími eg ikki at geva mær far um týðningin, fyrr enn eg veit hvat tað endar við, sigur Ósbjörn Jacobsen, arkitektur.

Avgerðin hjá dómsnevndini í New York verður kunngjørd 27. mai.

Les eisini portrett av Ósbjörn Jacobsen á næstu síðu

Føroyska pennastrokið: 30 ára gamli gotumaðurin Ósbjörn Jacobsen hevur alla orsök til at vera spentur. Í komandi viku verður avgjørt, um modelið á myndini fer at ímynda nýggjasta býarpartin í New York.

Mynd: Bárður Eklund